Tijekom povijesti čovjek je svoja postignuća ocijenjivao mjerom kojom je ovladao prirodom. Superman je tijekom povijesti podređujući prirodu svojim potrebama pridodao i podređivanjeÂ – čovjeka. Zato ne čudi zašto je Isus svojim pristupom, po kojem su svi ljudi jednaki, a tražio da pojedinac svoje odnose mora temeljiti na ljubavi i oprašatanju, postigao tako velik utjecaj koji, bar kao načelo, važi i danas. Kapital odnos samo je zadnja epizoda tragedije koju danas svjedočimo. Kapital odnos, temeljen na globalizaciji u odori neoliberalizma, bezobzirniji je od svakog i svih zajedno društvenih sustava koji su postojali na Zemlji. Mislite da pretjerujem. Razmislite, primjera radi, da li današnji radnik ima veća prava od roba, o kojem je brinuo robovlasnik, ili kmeta, o kojem je brinuo feudalac? Robovi su bili investicija o kojoj su brinuli robovlasnici, a o kmetovima feudalci kako bi, temeljem darovnice svoga seniora, mogli uredno izvršavati svoje obveze i pritom lagodno živjeti. Konačno početak feudalizma, na temeljima Rima, svodio se na „reketarenje“ poljoprivrednika od strane vlasnika dvorca ili neke slične teško osvojive utvrde. I dok se je priroda dobro „nosila“ s robovlasnicima i feudalcima; s kapitalistima, posebno u imperijalističkom stadiju, nema šanse.

Veliki rat je započeo pred sto godina. Do danas Veliki rat nije završio, Velika Britanija ustupila je mjesto SAD-u. Drugi svijetski rat bio je nastavk Velikog rata koji je učvrstio vodeći položaj SAD-a i na scenu doveo SSSR koji je povećao veliko rusko carstvo onakvo kakvo je priželjkivao Petar Veliki. I dok je Veliki rat za jedne bio rat za sačuvanje kolonija, sile Atante, za druge, prvenstveno nastupajuću privrednu velesilu Njemačku, je bio pokušaj preraspodjele istih. Drugi svijetski rat nastavak je tragedije liberalizma i uspostave fašizma i boljševizma koje su svijetu „podarile“ neusporedive ljudske tragedije. Poslijeratna obnova, podržana Marshallovom pomoći, iznjedrila je welfare state, barem u Europi, koja je smanjila neravnomjernosti raspodjele dohotka i bogatstva kakve je stvorio liberalizam. Zlatne godine poslije rata do velike naftne krize iz 73. godine pod utjecajem keynesijanizma stvarale su privid kako kapitalizam može imati ljudski lik. Međutim Friedman i čikaški dečki početkom osamdesetih godina svojom neoliberalističkom dogmom „pomeli“ su keynesijanizam i okrunile liberalne ideje na pijedestal božanstva što nije mogao zamisliti Hilferding, Lenjin ili bilo koji drugi osporavatelj kapitalizma. Kapital odnos postao je bog u neoliberalističkoj vjeri.

Dojučerašnje kolonije postale su slobodne da se brinu o kapital odnosu na štetu svojih građana. Multinacionalne korporacije, uz podršku IMF-a, WB-a i WTO-a, postale su stvarni suveren Zemlje. Čak i najveća i najmočnija sila, SAD, ovisne su o politici multinacionalnih korporacija. Friedman je ugušio radnički pokret do te mjere da je postao neprepoznatljiv. Naprosto selenje industrije u zemlje nižeh socijalnog standarda rezultirao je polarizacijom i stvaranjem sirotinje u najrazvijenijim zemljama što nije bilo zamislivo u vrijeme snažnih nacionalnih država do naftne krize. Tako se je svijet ujedinio putem kapital odnosa kojem vjerno služi. Kapital odnos u svojoj brutalnosti ne pozna granice. On je najveći neprijatelj čovječanstvu i poguban za njegov opstanak. O tome govori papa Franjo; međutim, njega nitko ne čuje. I dok papa Franjo govori o čovjeku, te njegovom određenju u odnosu na Judu i Poncija Pilata, bez javnih prosvjeda

obespravljenih građana diljem svijeta kapital odnos šuti kako bi ih uvjerio da je globalni kapitalizam demokratski sustav u kojem svi imaju pravo iznositi svoje mišljenje.

Naš pjesnik Grigor Vitez stihovima najjasnije i najbrutalnije definira načela kapital odnosa u uvjetima neoliberalizma:

"Što viriš vuče kroz to granje?
Gledam da pojedem ono janje.
Pa pojedi ga što ti smeta?
Tražim razlog radi svijeta."

Sve se to odvija u ozračju sveprisutnog neoliberalizma koji destruira Zemlju. Međutim, nije potrebno posebno dokazivati da postojeći način razmišljanja/ponašanja ima svoja ograničenja. Albert Einstein je jednom rekao:

“Svijet koji smo stvorili danas kao rezultat našeg dosadašnjeg načina razmišljanja ima probleme koji ne mogu biti riješeni na način koji smo razmišljali dok smo ih stvarali.”

Danas je dan planete Zemlja. Nabrojimo neka postignuća kapital odnosa.

Siječa šuma u području Amazone dovode tu rijeku života u opasnost da izgubi značaj koji danas ima u eko sustavu Južne Amerike.

Mezopotanija je izvoz europske civilizacije. Međutim, izgradnja brane za hidroelektranu u Turskoj potopit će grad star više tisuća godina. Naravno riječ je od gradu Hasankeyu. Nije u pitanju samo gubitak grada, u pitanju je zaustavljanje dotoka vode u Iraku.

Njemačka je počela uvoziti pšenicu jer proizvodnja bio goriva preferira proizvodnju kukuruza. Znanstvenici tvrde da je proizvodnja bio goriva prevara. Ipak, Europska unija i dalje podstiče proizvodnju bio goriva. Nizozemska organizira proizvodnju palminog ulja u Indoneziji, pa Indonezija postaje treći zagađivač na Zemlji. Prve su SAD, a druga je Kina.

Brutalnost kapital odnosa nikako da posustane. Naprosto nije zamislivo da shvatimo kako oskudni resursi na Zemlji neće osigurati današnjim nerazvijenima pristojan život ako se to ne

dogovori na globalnoj razini. Razvijeni moraju shvatiti da rast proizvodnje ima svoje granice i da je potrebno proizvedeno pravednije raspodjeliti. Međutim, pravedna raspodjela izravno se sukobljava s filozofijom kapital odnosa pa ju nije moguću realno očekivati. Nasilje, kako što nas povijest uči, nije rješenje. Kako onda naći put iz začaranog kruga? Neznam. Međutim, moje neznanje ne znači manju zabrinutost. Što više....